

В.А. Осмолян

**КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО
(ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА)**

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ

Видавець ФОП Марченко Т.В.
Львів

УДК 343.2

О 75

Рекомендовано до друку Науково-методичною радою Хмельницького інститут
Міжрегіональна Академія управління персоналом від 22.02.2024 р. № 7.

Рекомендовано до друку Науково-експертною радою Хмельницького
кооперативного торговельно-економічного інституту від 29.06.2023 р. № 7.

Рецензенти:

Реньов Є.В. – к.ю.н., викладач Харківського національного університету
ім. В. Н. Каразіна

Доценко О.О. – к.ю.н., адвокат, доцент кафедри права та суспільних дисциплін
Хмельницького кооперативного торговельно-економічного
інституту

Осмолян В.А.

О 75 **Кримінальне право** (загальна частина): конспект лекцій. /В.А. Осмолян. –
Львів : Видавець ФОП Марченко Т.В. – 296 с.

ISBN 978-617-8194-00-0

Посібник присвячений висвітленню найважливіших питань навчальної дисципліни «Кримінальне право України» (загальна частина). На підставі чинного законодавства України про кримінальну відповідальність та практики його застосування розглядаються основні питання кримінального права України (його загальної частини), а також даються короткі відповіді на теоретичні питання. Посібник містить у своїй структурі словник юридичних термінів, що зустрічаються за текстом видання, а також юридичні та тестові завдання для перевірки вивченого матеріалу.

Розраховано на науковців, викладачів, аспірантів, студентів та всіх осіб, які цікавляться теорією кримінального права та її основних дефініцій зокрема.

УДК 343.2

ISBN 978-617-8194-00-0

© Осмолян В.А.

© Видавець ФОП Марченко Т.В.

ЗМІСТ

Передмова.....	5
Тема 1. Вступ.....	7
Тема 2. Закон України про кримінальну відповідальність.....	12
Тема 3. Дія Закону України про кримінальну відповідальність у часі, просторі та за колом осіб.....	18
Тема 4. Кримінальне правопорушення та його види.....	24
Тема 5. Склад кримінального правопорушення.....	32
Тема 6. Поняття кримінальної відповідальності. Підстави кримінальної відповідальності.....	36
Тема 7. Об'єкт кримінального правопорушення.....	47
Тема 8. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення.....	52
Тема 9. Суб'єкт кримінального правопорушення.....	65
Тема 10. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.....	74
Тема 11. Стадії вчинення кримінального правопорушення.....	84
Тема 12. Співучасть у кримінальному правопорушенні.....	100
Тема 13. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння..	128
Тема 14. Звільнення від кримінальної відповідальності.....	140
Тема 15. Покарання.....	145
Тема 16. Призначення покарання.....	150
Тема 17. Звільнення від покарання та його відбування.....	161
Тема 18. Судимість.....	173
Тема 19. Обмежувальні заходи.....	178

Тема 20. Інші заходи кримінально-правового характеру.....	180
Тема 21. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.	188
Тема 22. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.....	190
Тема 23. Особлива частина Кримінального кодексу України та її система..	199
Список рекомендованої літератури.....	202
Юридичні завдання.....	206
Тестові завдання.....	238
Словник юридичних термінів.....	261

Бувають часи, коли кожен із нас має стати
на захист людських прав і справедливості,
щоб не втратити поваги до самого себе.

Артур Конан Дойл

Вмій підпорядковуватися закону, дисципліні,
порядку...
уміння підпорядковуватися...законам -
найвищий вираз свободи.

Василь Сухомлинський

ПЕРЕДМОВА

Метою автора при написанні цього підручника було створити компактний, зручний для звернення посібник. У ньому висвітлено найважливіші питання навчальної дисципліни «Кримінальне право України» (загальна частина), а сам матеріал викладено у стислій, лаконічній формі. Посібник загалом відповідає переліку питань, що виносяться на іспит з цього курсу, хоча саме в силу своєї компактності не може претендувати на роль збірки, в якій можна отримати вичерпну інформацію з усього курсу. Деякі питання викладені у виданні коротко, деякі – в узагальненому вигляді. Такий метод викладення матеріалу, як видається, найбільше відповідає цілям, зазначеним вище.

Для того, щоб зробити посібник зручним та корисним для використання, автор намагався уникати складних конструкцій, прагнучи в той же час не йти шляхом зайвих спрощень. У всіх випадках запропонований навчальний посібник повинен розглядатися як підмога до безпосередньої підготовки студента чи слухача до складання іспиту із загальної частини кримінального права України. Посібник не дає (і при всьому бажанні автора не може дати) всеосяжних і глибоких знань з предмета, тому в жодному разі при підготовці до іспиту не слід обмежуватись лише його вивченням.

Пропоноване видання може бути використане різними категоріями здобувачів освіти. Студенти та слухачі денної та індивідуальної форм навчання

можуть використовувати його як допоміжний матеріал при безпосередній підготовці до складання іспиту з метою закріплення знань, отриманих при проведенні інших форм організації навчання. Студенти заочної форми навчання цей посібник можуть використовувати для систематизації та закріплення знань, отриманих в результаті самостійного вивчення навчального матеріалу. Абітурієнти можуть використовувати його з метою підготовки до вступних іспитів до юридичних вишів.

Посібник включає список основної рекомендованої літератури, нормативного матеріалу, перелік контрольних питань, що виносяться на розгляд, та короткі відповіді.

Розраховано на науковців, викладачів, аспірантів, студентів та всіх осіб, які цікавляться теорією кримінального права та її основних дефініцій зокрема.

Навчальне видання

Осмолян Віталій Анатолійович

Кримінальне право

(загальна частина)

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ

Формат 60x84/16. Друк цифровий. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк. арк. 17,21.

Видавництво «Магнолія 2006».
м. Львів-53, 79053, Україна, тел.: +38 (050) 370-19-57,
e-mail: magnol06@ukr.net
<https://magnolia.lviv.ua>

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої
продукції: серія ДК № 6784 від 30.05.2019 року,
видане Державним комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення України

Надруковано у друкарні видавця Марченко Т. В.